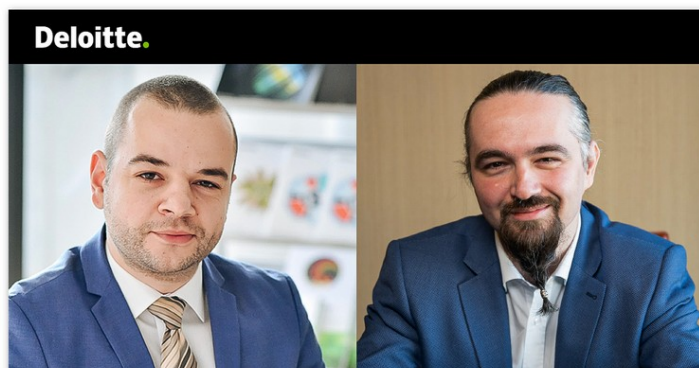

Activitatea de cercetare-dezvoltare din România în contextul oportunităților de finanțare pentru perioada 2021-2027

Finanțările care vor fi disponibile în perioada de programare 2021-2027 pentru activități de cercetare-dezvoltare, fie sub forma de fonduri nerambursabile, fie prin intermediul altor instrumente financiare puse la dispoziția beneficiarilor, arată o deschidere semnificativă a autorităților europene și locale către sectorul de cercetare-dezvoltare-inovare din România, dat fiind că nivelul este mult superior alocărilor financiare precedente. Abordarea va fi, însă, diferită față de cea din trecut, accentul fiind pus pe stimularea mediului privat, în special a întreprinderilor mici și mijlocii, pentru implicarea în astfel de activități.

Sursa cea mai importantă de finanțare în acest domeniu este reprezentată de Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (POCIDIF), care vizează exclusiv aspecte de cercetare, dezvoltare, inovare și digitalizare în diferite forme. În completarea acesteia vine Programul Operațional Regional (POR), valabil pentru această perioadă de programare. Datorită abordării descentralizate, acest instrument permite elaborarea de programe operaționale distincte, aferente fiecărei regiuni de dezvoltare, cu componente finanțabile semnificative din sfera de cercetare-dezvoltare-inovare și digitalizare, menite să impulsioneze ecosistemele locale și regionale de profil și parteneriatele tematice public-private.

Acestor surse de finanțare li se adaugă aspecte cheie din Programul Național de Redresare și Reziliență, care include, la rândul său, o serie de direcții de finanțare menite să impulsioneze sectorul de cercetare-dezvoltare-inovare, să încurajeze excelența în proiectele de profil și să faciliteze participarea la parteneriate europene pe astfel de teme.

IMM-urile, principalii beneficiari ai acestor surse de finanțare

Din direcțiile trasate până în prezent în cadrul programelor operaționale menționate, în forma transmisă de autoritățile din România spre aprobare Comisiei Europene, se observă o schimbare de paradigmă – dacă în trecut se puneau accentul pe încurajarea mediului academic de profil și pe cercetarea fundamentală, acum atenția este concentrată pe cercetarea aplicată și pe impulsivitatea și încurajarea mediului privat, în special a întreprinderilor mici și mijlocii (IMM), pentru a participa activ la demersuri din sfera de cercetare-dezvoltare-inovare sau digitalizare și pentru a încorpora inovarea în dezvoltarea de noi produse sau procese și punerea lor pe piață.

Această schimbare de abordare, menționată și de [ministrul Cercetării, Inovării și digitalizării, Sebastian Burduja, în cadrul unui eveniment Deloitte](#), este bine-venită în contextul în care România se situează pe poziții codășe la nivel european din această perspectivă. Ca atare, multe dintre direcțiile de finanțare ce vor fi disponibile în perioada următoare pun accent fie pe parteneriate între entități de profil (publice sau private) și IMM-uri, pentru a suplini sau pentru a dezvolta capacitățile interne ale acestora din urmă, fie pe crearea și dezvoltarea de capacități proprii în cadrul IMM-urilor, pentru a facilita adopția de tehnologii sau îmbunătățirea mentalității de inovare la nivelul acestora.

Pe de alta parte, finanțările specifice sectorului cercetare-dezvoltare-inovare ar trebui corelate cu strategia națională de profil și cu direcțiile de specializare inteligentă identificate la nivelul fiecărei regiuni de dezvoltare în parte. Din acest punct de vedere, **sectorul IT** din România, care înregistrează o evoluție superioară altor domenii, este optim plasat la granița dintre cercetare-dezvoltare-inovare și digitalizare și poate, astfel, să profite de finanțarea disponibilă în această perioadă de programare, abordând tematica aferentă oricărui dintre cele două paliere sau propunând tematici ce reunesc tehnologii avansate, mai ales în contextul transformării digitale pe care România o traversează.

Un aspect demn de menționat este faptul că multe din direcțiile de finanțare aferente acestei perioade de programare pun accent fie pe transferul de cunoștințe, fie pe transferul tehnologic. Astfel, cel mai probabil, va avea loc un **transfer de drepturi de proprietate intelectuală și brevete** dinspre entitățile de cercetare-dezvoltare-inovare și întreprinderile mari (participante doar în calitate de parteneri la proiecte propuse de societăți mici și mijlocii) către IMM-urile respective. În acest context, rămâne de văzut în ce măsură vor fi dispuse entitățile și întreprinderile mari să se implice în acest gen de parteneriate.

Așadar, în prezent, întreprinderile mari vor putea aplica pentru finanțările menționate doar în calitate de parteneri pentru IMM-uri sau pentru entități de cercetare în cadrul anumitor tipuri de proiecte. Cu toate acestea, abordarea în cadrul perioadelor de programare tinde să fie flexibilă, în funcție de evoluția diverselor aspecte în timp. Ca atare, nu este exclus ca, în următorii ani, să constatăm o prezență sporită a companiilor mari între categoriile de beneficiari eligibili, pe măsura ce programele operaționale se maturizează și nevoile efective din piață se cristalizează.

Perioada de programare este încă la început, iar ghidurile aferente diferitelor opțiuni de finanțare aplicabile domeniului de cercetare-dezvoltare-inovare sunt încă în curs de elaborare, urmând să fie **lansate**, cel mai probabil, într-o **variantă consultativă, în următoarele patru-șase luni**. În consecință, rămâne de văzut ce condiții specifice de aplicare vor fi impuse potențialilor beneficiari și ce indicatori de proiect trebuie atinși în decursul proiectelor, inclusiv dacă vor fi incluse eventuale cote obligatorii, cuantificabile, de brevete sau rezultate concrete ale activităților de cercetare sprijinite.